Ta ju weel wana tõugu mees, käib ikka pool kubu õlga saabastes ja teine pool kubu wahib saapa säärest wälja. Teenis teine muiste ka kroonut ja seisnud siis ses polgus, kus utsitamisel mitte paremat ja pahemat kätt ei böigatud, waid seena ja salooma. Sest ühes saapa säärest oli meestel heinatort (seena), teises õletuust (salooma), ning seda jalga siis tösteti, mida utsitaja seena või salooma hüüdis. Praegu on ta wägew mees ja kuulus üle kihelkonna."

Neh, neh, nii ta on, no siis juba teate, kes see Saare Mats on. Aga seda lugu teie temast ei tea, mis ma teile tahan könelda.

„No ei wist tea, eks pajatage peale, ehk saab natuke naerda, see oleks praegusel kurwal kuiwal ajal wa watsale üsna terwiseks."

Tuttaw on ju teil küllalt, et Mats mitte meie kihelkonna mees täieste pole, waid ta tuli — mis seda nüüd wõib olla — noh, enne Kadrina päewa laata sai just kakskümmend üks aastat, ma mäletan seda wäga selgeste, minu noorem tütar Maret oli sell ajal alles imeja laps ja wana karja Muri hammustas ta kätt. Mats juhtus parajaste mull külaliseks olema, ta oli päewa kaks enne seda külasse tulnud, ning et ta oma isa käest pisut oli õppinud haawu arstima, siis wõttis ta ka minu Mareti käe oma tohterdada; peerubalsami või mis ta sinna peale pani ja käsi sai terweks, aga arm praegu alles pisut tunda.

Meie saime pea õige tubliks tuttawaks, ega wa Mats laita meest pole, kuid mõnikord nii natuke imelik ja oma ette, nagu sähärdust inimest ka ikka maailmas leitakse. Ning sell ajal ta ka köneles kuda ta oma noores põlwes isa juures külas üles kaswanud ning kuda see tulnud, et ta wiimati nõuuks wõtnud niipea kui wõimalik oma wallast wälja minna ja ei kunagi enam sinna oma jalga pista, mis ta ka sõna sõnalt siiamaale pidanud ja lootuse järele senni peab kui Liiwa Hannus ta wa wana poisi oma tütrid waatama wiib.

Matsil oli kaunike wali isa olnud, wennaste koguduse liige ning Saare talu peremees nagu poeg praegu mitte

wallas Saare peremees on. Wana Saare Mats oli poja maast madalast saadik õige karmi walitsuse all pidanud. Ei ta tohtinud asjata kunagi peresuestki wälja minna. Üksik poeg ta oli, ning üksinda kaswas ta ka kui kuusk katusel. Kui teised poisid pühapäiwiti külatanawas kurni lõiwad ning ratast wiskasiwad ehk ka wahete wahel külatüdrukutega kiige all ketast lõiwad, siis pidi Mats waene mehike kodu istuma, ei lubatud ka, et ta läbi õue wärawagi teiste nalja pealt waataks.

Tööle aga wõttis isa ta igale poole aegiaste kaasa, õpetas poisi wiisi pärast äästama, loogu wõtma, leikama, niitma ja kündma; kaheteistkümne aastaga oli Mats ju päris teumees walmis. Kõik tööd ta mõistis ja tugewust oli ka, aga keha pooleşt oli ta alles tibatilluke, muud kui suured jalad ja käed need olnad tal sündimisest saadik. Oli weel sell ajal Eesti maal kibe teuorjus, poiss saadeti ka sagedaste mõisa, esiotsa tüdruku asemel korrapäiwi tegema. Siin pandi teine waimude hulka. No seda naeru, nalja ja imet, mis need wäikese Matsiga ei teinud. Millalgi ei polnud ta teistega, ei tüdrukutega ega poistega koos olnud, ei mõistnud naermist ja nokkimist niisamati naermise ja nokkimisega wastata ja teistel õelatel seda suurem himu waese poisi kallal haukuda ja teist pilgata ja tõmmata.

Esiotsa pois kannatas waikselt kõik tembutused, sund polnud talle pähä loodud — see ei tähenda muidugi mitte, et ta päriseste ilma suuta oli, wõi et suu tal kõhus wõi jala talla all oli, waid et tall mitte kõne ja wastahaukumise andi polnud — nii oli siis teistel seda kergem temaga mängida. Aga aegamööda harjus Mats rusikast suu asemel pruukima, ning mis sest wälja tuli, selleşt pajatame pärast, esmalt joome lõnks õllewirret. Tegin teist ka Jõulu tarwis, no olin unustanud umalad panemata, nüüd magus pime nagu mabl. Katsun nüüd waati tühjaks saada, siis teen toreda pühade õlle. No jooge, jooge! Maret too weel kannu täis waruks walmis!

So, nüüd las jutt sorab edasi!

Hea küll, Mats hakkas hoolega rusikat suu asemel tar-

Eesti rahwa Kasuline Kalender 1883, lk. 21